

Rychlé a správné rozhodnutí

V Egyptě je polovina srpna. Po uvěznění prezidenta Mursího stoupá v zemi napětí. Již tak dost dramatická situace se stále zhoršuje. Ministři zahraničí Ruska, Itálie a dalších evropských zemí nedoporučují svým občanům do Egypta vůbec cestovat. Spojené státy odtamtud evakuují své státní příslušníky. Cestovní kanceláře začínají rušit lety a cesty do Egypta. Mnoho Evropanů respektuje rady svých vlád a urychleně z této země odjíždí. Během necelých dvou týdnů opouští různé oblasti Egypta přes 50 000 tisíc cizinců, a to i z takových míst jako Sharm el Sheikh, Hurghada a Marsa Alaam u Rudého moře.

Vzhledem k omezenému počtů letů jsme se museli rozhodnout rychle – říká profesor Alessandro Marroni, prezident DAN Europe – *protože ti, kdo souhlasili s předčasným a urychleným návratem domů, museli letět předčasně. Pro mnoho potápěčů to znamenalo velkou změnu zeměpisné výšky v příliš krátké době, tedy proti pravidlu „Nelétat“, které jim připomínají jejich potápěčské počítače a opakovaně zdůrazňují instruktoři ve školicích střediscích, ale i my v DAN!*

Byla to jedna ze situací, kdy musí i zkušený a disciplinovaný potápěč učinit něco v přímém rozporu s pravidly a zásadami, které patří při školeních a potápěčských expedicích k těm nejzákladnějším. Tady prostě neplatí: „To bych nikdy neudělal.“ Člověk si musí naopak připomenout: „Nikdy neříkej nikdy.“ Všichni, kdo se rozhodli urychleně vrátit zpátky domů, museli učinit takové obtížné rozhodnutí po zvážení následujících faktorů:

Při středně dlouhém letu z Egypta do Evropy je v případě Boeingu 737 v kabině tlak obdobný jako ve výšce 2 400 metrů nad mořem, na rozdíl od dálkových transoceánských letů (tam je to 1 800 m. n. m.). Navíc tlak v kabině letadla klesá velmi rychle. Již jen tato skutečnost znamená vyšší riziko. – Profesor Marroni popisuje obtížnou situaci, kdy se v podstatě najednou obrátily na DAN stovky potápěčů s žádostí o radu, zdali mají riskovat předčasný letecký návrat. Doslova to znamenalo asistovat při jejich exodu s očima ještě plnými podmořské krásy, ale zároveň s bublinkami dusíku v těle po řadě nedávných ponorů.

Ještě před nastoupením na palubu letadla byla potřeba dostat z těl potápěčů tolik dusíku, kolik to jen bude možné. V DAN jsme byli na takovou situaci vlastně již připraveni: V podstatě jsme zopakovali postup „denitrogenizace“, který se používal při testech zvaných „Létající bublinky“ v rámci našeho výzkumu zaměřeného na cestování letadlem po jednom týdnu intenzivního potápění. Tehdy jsme zjistili, že dýchání čistého kyslíku po dobu jedné až dvou hodin může významně pomoci snížit množství mikrobublinek, které vznikají v tkáních v nadmořské výšce.

Profesor Marroni popsal vše, co se tehdy provádělo a testovalo během letu (např. ultrazvuková vyšetření přímo na palubě letadla) u potápěčů, kteří měli za sebou řadu ponorů na Maledivách. Tehdy však žádný ze zmíněných potápěčů nenastoupil do letadla urychleně a ve zmatku, navíc pod psychickým tlakem varovných výzev a důrazných vládních doporučení. Situace během výzkumného projektu „Létající bublinky“ byla zcela normální a dodržovaly se všechny časové intervaly. Zde jsme však museli řešit exodus z Egypta, který měl do normality hodně daleko.

Jednalo se o komplikovanou akci s mnoha zúčastněnými činiteli – dodává k tomu Marroni. *Při organizaci předčasného, ale pokud možno bezpečného návratu potápěčů, spojily své síly cestovní kanceláře, potápěčská střediska, letecké společnosti i posádky letadel. Kyslík byl k dispozici v potápěčských střediscích a také v letadlech. Do celé akce se podařilo zapojit letecké společnosti i jejich posádky, kterým jsme vysvětlili příznaky dekompresního onemocnění a jak zacházet s případným pacientem. Až dosud bylo určeno použití kyslíku na palubě letadla ke zcela jiným účelům, např. při dekompresi v kabině nebo pro případ jiné nehody. Zřídila se nepřetržitě fungující linka pro komunikaci*

s personálem letadla, aby bylo možno kdykoliv koordinovat kroky nutné k řešení nějaké nouzové situace.

Všichni nabídli aktivní účast – poznamenává Marroni s povděkem. *Zajímá vás, jak jsme dokázali do celé akce zapojit tolik lidí, hlavně od leteckých společností? Zdánlivě jednoduše... spojili jsme se s pilotem, který se tehdy přímo účastnil výzkumu „Létající bublinky“, od té doby jsme totiž osobní přátelé. A díky jeho nadšení i nasazení jsme dokázali oslovit a přesvědčit i ostatní letecké společnosti.*

Od té chvíle nastal efekt sněhové koule. To se stává, když nějakou akci začne skutečný nadšenec. Ale pořád tu byly určité pochybnosti: dusík je vlastně jakýsi „netečný nepřítel“. Ten se nenechá strhnout pouhým nadšencem a ani nepoužívá např... Facebook!

Nedošlo ani k jednomu případu dekompresního onemocnění, doslova ani k jedinému – Marroni to neříká s klidem, jako by se jednalo o samozřejmou a jednou pro vždy vyřešenou záležitost. Pro něj to je případová studie, která naznačuje, že je potřeba zabývat se touto problematikou mnohem důkladněji. A DAN se bude létání po potápění (ať již s dusíkem, nebo bez něj) určitě věnovat hlouběji. Na palubu letadel je potřeba dostat co nejdokonalejší přístroje pro vyhodnocování reakcí bubínku a eustachovy trubice na kompenzaci. Ale ještě zpátky k dusíku: Jak to, že dusík při této akci nezpůsobil žádné poškození? To je nutno ještě prozkoumat. I když musím podotknout, že když se snažím nalézt odpověď na tuto otázku již nyní, tak mne napadá častý a oblíbený výrok mnoha výzkumných pracovníků: „Zatím nemáme dostatek informací, abychom mohli nabídnout uspokojující odpověď.“ Totéž říká i Asimov ve své slavné povídce. Na správnou odpověď si budeme muset ještě nějakou dobu počkat, ale určitě ne tak dlouho, jako na vyřešení dilematu entropie.

Nikomu se nic nestalo. Všechno dopadlo dobře ... – opakuje profesor Marroni. Opravdu se nám ulevilo. Stovky potápěčů letěly v době, kdy se u nich mohlo projevit dekompresní onemocnění a nedošlo k tomu ani u jednoho případu, jednoduše díky dýchání kyslíku před nástupem do letadla. Bylo to i velké štěstí – hlavně pro potápěče, kteří zůstali zcela bez příznaků DSC, ale také pro praxi a výzkum, neboť se získaly informace od velkého počtu lidí, kteří se ocitli v abnormální situaci, na kterou se ještě nikdy (kvůli bezpečnosti) neprováděly žádné testy. Nebyla však náhoda jednou z největších hybných sil evoluce?